

СОВЕТ
НАБЕРЕЖНО-МОРКВАШСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
ЯР БУЕ МОРКВАШЫ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

23.04.2019

с. Набережные Моркваши

КАРАР

72-312

**Югары Ослан муниципаль районы Яр Буе Морквашы авыл
жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларының эшчәнлеге тәртибен
һәм жирләү урыннарын карап тоту Кагыйдәләрен раслау турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль закон, Россия Федерациясе баш дәүләт санитар табибының № 84 28.06.2011 ел карары белән расланган «Зиратларны, жирләү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм карап тотуга гигиена таләпләре» СанПиН 2.2882-11 туры китереп,

**Югары Ослан муниципаль районы Яр Буе Морквашы авыл жирлеге
карап чыгарды:**

1. Югары Ослан муниципаль районы Яр Буе Морквашы авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларының эшчәнлеге тәртибен расларга(1нче кушымта).
2. Югары Ослан муниципаль районы Яр Буе Морквашы авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләрен расларга(2 нче кушымта).
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында Яр Буе Морквашы авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

Совет Рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Яр Буе Морквашы авыл жирлеге Башлыгы

И.Х.Гаязов

Югары Ослан муниципаль районы
Яр Буе Морквашы авыл жирлеге Советының
23 апрельдә кабул ителгән
72-312 номерлы карарына
№ 1 кушымта

Югары Ослан муниципаль районы Яр Буе Морквашы авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларының эшчәнлеге тәртибе.

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Жәмәгать зиратлары эшчәнлегенәң әлеге тәртибе (алга таба – Тәртип) “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнгән. “Жирләү һәм жирләү эше турында” 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирлек территориясендә һәр кешегә аның вафатыннан соң жирләү, аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып, жирлек территориясендә гражданнар өчен әлеге Кагыйдәләр нигезендә жир биләмәсе (жәсәдләр) өчен түләүсез жир кишәрлеге бирү гарантияләнгән.

1.2. Гражданнар үзләре Яр Буе Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты белдерүе белән жирләүне оештыра.

1.3. Яр Буе Морквашы авыл жирлеге Башкарма комитеты зиратны карап тоту, төзекләндерү һәм төзекләндерү эшләрен башкара.

2. Жирләү тәртибе

2.1. Жирләү-кешенәң жәсәден (жәсәдләрен) вафатыннан соң жирләү, аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып, санитария һәм башка таләпләргә каршы килми торган горәф-гадәтләргә туры китереп, йола гамәлләре.

2.2. Авыл жирлеге территориясендә үлгән (үлгән) мәетне күмү жәмәгать зиратларында башкарыла:

- Яр Буе Морквашы авылы (православие дине)
- Яр буе Морквашы авылы (мөселман дине)
- Десятидворка п. (православие дине)
- Лесные Морквашы авылы (православие дине)
- Никольский Бистәсе (православие дине)

2.3. Үлгән (вафат булган) кешене күмү ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән паспорт яки шәхесен раслаучы башка документны күрсәтеп бирелгән үлү турындагы таныклык нигезендә башкарыла, ул жирләүне үз өстенә алган кеше тарафыннан башкарыла.

2.4. Жәмәгать зиратларында жирләү дин, хәрби, башка горәф-гадәтләренә һәм йолаларны исәпкә алып башкарылырга мөмкин. Жәмәгать зиратларында ялгыз, туган жир биләмәләре (зоналары) аерым жир кишәрлекләре карала. Башка төр күмү каралмаган.

2.5. Жәмәгать зиратлары территорияләрендә үлгән кешене күмү өчен бушлай бирелә торган жир участогы күләме жирле үзидарә органы

тарафыннан шул ук участокта үлгән ирнең яки якин туганының жирләрән жирләүне гарантияләү өчен билгеләнә.

2.6. Жирләү өчен бушлай бирелә торган жирләрнең күләме:

Күмелү төре	Жир кишәрлекләре күләме		
	Озынлыгы, м	Киңлеге, м	Мәйданы, кв. м
Ялгыз күмүләр	3,5	2,0	7,0
Туганнар каберлекләре	3,5	4,0	14,0
Урналар белән прах күмү өчен	0,8	1,1	0,88
Гаилә күмүе	3,5	8,0	28,0

Ялгыз күмелгән урыннар-жәмәгать зиратлары территориясендә үлгән (вафат булган) кешенең мәетен күмгән вакытта ире, якиннары, туганнары (балалары, уллыкка алынган, уллыкка алучылар, туганнары, оныклары, бабайлары, әбиләре), башка туганнары, законлы вәкилләре яки үлгән (һәлак булган) мәетне күмәргә бурычлы башка затлар жирләү өчен түләүсез бирелә торган урыннар (алга таба-шулай ук үлгән (вафат булган) кешенең мәетен күмәргә бурычлы – жирләүне гамәлгә ашыру бурычын үз өстенә алган зат) туганлык яисә гаилә күмү, шулай ук шәхесләре эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән яки хатыны, якин туганнары, яисә законлы вәкиле булмаган яисә алар жирләүне гамәлгә ашыра алмаган гражданның турында билгеле булмау.

Туганнарны жирләү-мәрхүмне жирләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган жирләү урыннары, шул ук урында мәетнең хатыны яки якин туганы күмелүне гарантияләү өчен. Туган жирләү урыннары мәрхүмне жирләгәндә, ягъни Башкарма комитетка мөрәжәгать иткән көнне туган жирләү урыны бирү турында гариза белән бирелә.

Гаилә (туганнар) күмелгән урыннар-өч һәм аннан күбрәк үлгән туганнарын күмү өчен. Гаилә (нәсел) жирләү урыннары мәрхүмне жирләгәндә дә бирелә.

2.7. Озын яктагы каберләр арасында ара 1 метрдан да ким булмаска тиеш, кыска як буенча — 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш. Кабернең озынлыгы 2,0 м дан да ким булмаска тиеш, киңлеге — 1,0 м, тирәнлеге – 1,5 м дан да ким булмаска тиеш. Үлгән балаларны күмгән вакытта кабернең күләме кимергә мөмкин.

3. Кабер өстендәге корылмаларны урнаштыру һәм аларны карап тоту

3.1. Зиратларда кабер өстендә корылмалар (каберлекләр) һәм чардуганнар урнаштыру бары тик бирелгән жирләү урыннары чикләрендә генә рөхсәт ителә. Билгеләнелә торган кабер өсте корылмалары һәм коймалар жирләү урыннары чикләре өчен чыгып торырга яки күршеләрнекенә керергәт тиеш түгел. Кабер өсте корылмаларының биеклеге 2 метрдан, койма — 1 метрдан артмаска тиеш.

3.2. Кабер өсте корылмаларында (каберлекләр) язулар, чыннан да, бу урында күмелгән үлекләр турындагы белешмәләргә туры килергә тиеш.

3.3. Объектны билгеләнгән тәртиптә кешеләр сәламәтлегенә куркыныч тудыручы тузган дип тану очраklarыннан тыш, кабер өсте корылмаларын (каберлекләренә) һәм койманы куллану срогы чикләнми.

3.4. Чоку корылмалары төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренең тиешле таләпләрен үтәп билгеләнә.

3.5. Гражданнар (оешмалар) тарафыннан билгеләнгән кабер өсте корылмалары (һәйкәлләр, чәчәк түтәлләре һ.б.) аларның милке булып тора.

3.6. Авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләнгән кабер өсте корылмалары өчен матди җаваплылык тотмый.

3.7. Кабер өсте корылмасы, күмү өчен карау һәм күмү турында мәгълүматлар булмаганда, соңгылары законда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип танылырга мөмкин.

4. Зиратларның эш кагыйдәләре

4.1. Зиратлар көн саен ачык.

4.2. Зиратларда күмү көн саен 10.00 сәгатьтән 18.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

4.3. Зират территориясендә килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

4.4. Зиратка килүчеләр хокуклы:

- әлеге тәртип таләпләренә туры китереп һәйкәлләрне урнаштыру;
- кабер участогында чәчәкләр утырту;
- гамәлдәге законнарда каралган башка хокуклар.

4.5. Зират территориясендә килүчеләргә тыела:

— авыл жирлеге Башкарма комитетына гражданлык хәле актларын теркәү органнары тарафыннан бирелгән үлем турында таныклыкны яисә медицина учреждениесе тарафыннан билгеләнгән рәвештәге документны күрсәтмичә күмүне үз белдекләп башкарырга;

- зиратлардагы һәйкәлләрне, жиһазларны бозарга, территорияне чүпләргә;
  - яшел үсентеләрне ватарга, чәчәкләр өзәргә, венюклар җыярга;
  - этләрне йөртү, йорт хайваннарын йөртү, кошлар тоту, җиләк-җимеш, гөмбә җыярга;

- грунт казу һәм төзелеш материаллары запасларын калдыру;

— бу урыннарда үз белдеге белән җирләү рөхсәт ителми. Мондый гамәлләр кылган затларга әйләнә-тирә мохиткә зыян китергән гамәлләр өчен гамәлдәге законнар чаралары кулланыла;

- зират территориясенең жәмәгать тәртибен һәм чисталыгын бозучы башка гамәлләр башкару.

4.6. Әлеге тәртипне бозган өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы.

Югары Ослан муниципаль районы
Яр Буе Морквашы авыл жирлеге Советының
23 апрельдә кабул ителгән
72-312 номерлы карарына
№ 2 кушымта

**Югары Ослан муниципаль районы Яр Буе Морквашы авыл жирлеге
территориясендә күмү урыннарын карап тоту
Кагыйдэләре**

Жирләү урыннарын карап тотуның элге Кагыйдэләре (алга таба — Кагыйдэләр) “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында ” 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнгән. «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, авыл жирлегендә жирләү урыннарын тиешле тәртиптә тотуны тәмин итү, зиратларны карап тотуга санитар һәм экологик таләпләрне үтәү максатыннан чыгып эшләнә.

1. Жир кишәрлекләрен һәм зиратларны урнаштыруга таләпләр

1.1. Зират территориясе жирләү ысулына бәйсез рәвештә функциональ зоналарга бүленә:

- керү юлы;
- күмү урыны;
- зират периметры буенча саклагыч (яшел) зона.

1.2. Күмү зонасы зиратның төп, функциональ өлеше булып тора. Жәмәгать зиратларында ялгыз күмү, туганнарны күмү, гаилә күмүе һәм мемориаль корылмалар өчен жир кишәрлекләре, шулай ук шәхесләре билгеләнмәгән үлгән кешеләрне күмү өчен жир кишәрлекләре карала.

2. Күмү урыннарын жиһазлау һәм яшелләндерү

2.1. Жирләү урыннарын яшелләндерү һәм төзекләндерү гамәлдәге нормалар һәм кагыйдэләр белән башкарылырга тиеш.

2.2. Жирләү урыннарын төзү һәм төзекләндерү буенча барлык эшләр дә булган агачларның, куакларның һәм үсемлек грунтларының максимал сакланышы белән башкарылырга тиеш.

3. Жирләү урыннарын тоту

3.1. Авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын (зиратларны) тоту авыл жирлеге Башкарма комитетына йөкләнә.

3.2. Авыл жирлеге Башкарма комитеты тәмин итәргә тиеш:

- жир кишәрлеген күмү өчен билгеләнгән норманы үтәү;
- инженерлык жиһазларын, коймаларны, юлларны, зиратларны төзек хәлдә карап тоту һәм аларны ремонтлау;
- зират территориясендә яшелләндерү, яшел үсентеләрне карау һәм аларны яңарту;
- зиратларны системалы жыештыру һәм чүпне вакытында чыгару;

- янғын куркынычсызлыгы кагыйдэләрен үтәү;
- санитар нормаларны һәм кагыйдэләрне үтәү;
- чүп жыю өчен контейнер майданчыкларын төзекләндерү;

4. Жирләү урыннарын карап тоту кагыйдэләрен бозган өчен контроль һәм жаваплылык

4.1. Әлеге кагыйдэләрнең үтәлешен тикшереп торалар:

— Авыл жирлегә Башкарма комитеты;

— Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган очракларда башка хезмәтләр.

4.2. Әлеге кагыйдэләрне бозуда, шулай ук кабердә (табут) булган әйберләрне һәм кабердә ритуаль атрибутларны урлауда гаепле затлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә жаваплылыкка тартыла.